

Gapanalyse Innovative anskaffelser

Introduksjon

DFØs handlingsplan for grønne og innovative anskaffelser skal revideres og oppdateres for perioden 2025-2027. I arbeidet med revideringen har DFØ utført en kvantitativ analyse for å identifisere om det finnes gap mellom grønn innovasjon tilgjengelig i markedet (tilbud) og etterspørselen av grønne løsninger i offentlige anskaffelser (etterspørsel). Grønn innovasjon – løsninger som bidrar med helt nye klima- og miljøvennlig løsninger, er nødvendig for å øke farten i det grønne skiftet. Å avdekke gap mellom etterspørsel og tilbud, spesielt innenfor innkjøpskategorier med stort innkjøpsvolum og store utslipp, vil kunne gi viktige signaler om hvilke av de som burde være prioriterte i den reviderte handlingsplanen. Dette kan være

- 1) Gap i etterspørsel = Oppdragsgivere har en lavere etterspørsel enn leverandørene sitt tilbud. Dette skaper et gap hvor oppdragsgivere ikke utnytter det som leverandørene kan tilby, og skaper et behov for å dytte oppdragsgivere til å bli bedre til å etterspørre den grønne innovasjonen tilgjengelig i markedet (raskere adopsjon av de mest bærekraftige løsningene),

eller

- 2) Gap i tilbud = Tilbudet fra leverandøren er lavere enn etterspørselen fra oppdragsgivere. Dette skaper behov for å dytte oppdragsgivere og leverandører i retning av å utvikle nye bærekraftige løsninger der etterspørselen ikke dekkes (anskaffelse av forskning og utvikling).

For å gjennomføre gap-analysen har vi benyttet anskaffelsesundersøkelsen¹ for å se på etterspørselen til oppdragsgivere og SSBs undersøkelse om innovasjon i næringslivet² for å se på tilbudet fra leverandørene.. Analysen har videre sett på gap i etterspørsel og tilbud opp mot innkjøpskategorier der offentlige anskaffelser har størst klima- og miljøpåvirkning.

Menon AS har bistått i kvalitetssikringen av GAP-analysen ved å vurdere metoden og om GAP-analysen egner seg til formålet om å avdekke status og eventuelt potensial for økt grad av innovative grønne anskaffelser. Innspillene fra Menon har blitt benyttet til å justere og ferdigstille denne endelige GAP-analysen.

Menon har også gått i dybden på DFØs GAP-analyse for å utforske forklaringsfaktorer og vurdere gyldigheten³. Dette er gjort ved kvalitative analyser (intervjuer) av utvalgte virksomheter (offentlig oppdragsgivere og leverandører) innenfor noen innkjøpskategorier. Dette har detaljert GAP-analysen og gitt DFØ innblikk i årsakssammenhenger, men vil ikke bli nærmere omtalt i denne kvantitative analysen.

¹ <https://anskaffelser.no/innkjopsledelse/anskaffelsesundersokelsen>

² [Innovasjon i næringslivet – SSB](#)

³ [Gap-analyse av anskaffelser av grønn innovasjon | Anskaffelser.no](#)

Hovedfunn

GAP-analysen avdekker kun i begrenset grad gap mellom hva det offentlige etterspør og markedet tilbyr av grønn innovasjon. Innkjøpskategoriene bygg og anlegg er samlet sett den med størst gap mellom tilbud og etterspørsel. Her er andelen offentlige virksomheter som etterspør grønn innovasjon høyere enn andelen som tilbyr grønn innovasjon. Bygg og anlegg er også en av innkjøpskategoriene med størst utslipp knyttet til anskaffelser. Lignende funn i gap finner man også for møbler, men hvor det er større tilbud av grønn innovasjon sammenlignet med etterspørselen.

Statlige virksomheter svarer i mindre grad enn kommunene og fylkeskommunene at de etterspør grønn innovasjon på tvers av alle innkjøpskategorier. For samtlige kategorier er etterspørselen fra statlige virksomheter lavere enn andelen som tilbyr grønn innovasjon. Dette i motsetning til kommune og fylkeskommune hvor det i flere av innkjøpskategoriene er en større andel kommuner og fylkeskommuner som etterspør enn hva markedet tilbyr. Dette gjelder for eksempel for bygg og anlegg, transport, IKT og Mat.

Metode og data brukt i analysen

For å kunne måle et potensielt gap mellom hva det offentlige etterspør av grønn innovasjon og det markedet kan tilby av grønn innovasjon har DFØ i hovedsak brukt to ulike datasett: innovasjonsundersøkelsen og anskaffelsesundersøkelsen. Den første undersøkelsen har blitt brukt for å kunne si noe om tilbudet i markedet, og den andre for å kunne si noe om offentlige virksomheter sine etterspørsel.

Begge disse undersøkelser er selvrapportering hvor aktørene svarer på spørsmål som sier noe om de tilbyr eller etterspør grønn innovasjon.

Innovasjonsundersøkelsen: For tilbud av grønn innovasjon i næringslivet ble data som brukes i Indikatorrapporten benyttet, nærmere bestemt tabellen som omhandler Innovasjonsundersøkelsen 2020-2022⁴. Undersøkelsen sier noe om hva næringslivet kan tilby av innovasjon og omfatter hele næringslivet, med noen unntak. I denne analysen så man på foretak med innovasjon og foretak med grønn innovasjon⁵. I innovasjonsundersøkelsen er virksomhetene inndelt i grupper basert på hvilken næring de tilhører. Denne inndelingen tar utgangspunkt i næringskodene til virksomhetene⁶. Det er noen unntak knyttet til denne inndelingen i undersøkelsene knyttet til lavt antall respondenter innenfor enkelte av næringene.

Anskaffelsesundersøkelsen: For etterspørsel av grønn innovasjon hos offentlige virksomheter ble data fra anskaffelsesundersøkelsen 2024⁷ brukt. Denne undersøkelsen ble sendt til fylkeskommuner, kommuner, statlige virksomheter og offentlige foretak og selskap. Grunnet manglende tilgang til innkjøpsdata hos offentlige foretak og selskaper er resultatene knyttet til dem ikke brukt i denne analysen. Analysen som er gjort har tatt utgangspunkt i hva virksomhetene har svart på spørsmålet: «Hvor ofte etterspør dere innovasjon for å få nye varer og tjenester med lavere

⁴ Tabell fra Indikatorrapporten som omhandler innovasjonsundersøkelsen 2020-2022 [Tabellsett 2023 \(forskningsradet.no\)](#). Denne dataen henter informasjon fra SSB sin innovasjonsundersøkelse, [Innovasjon i næringslivet – SSB](#). Mer om rapporteringen til innovasjonsundersøkelsen: [Innovasjon \(Nyskaping\) i næringslivet – SSB](#)

⁵ A-11 Innovasjonsundersøkelsen 2020-2022: [a-11-innovasjonsundersokelsen-2018-2022.xlsx \(live.com\)](#). I analysen ble variabelen «Alle foretak» fra «A11.01a Innovasjon i produkter og forretningsprosesser, etter detaljert næring, 2020-2022» brukt, samt variablene «Foretak med innovasjon» og «Foretak med grønn innovasjon» fra «GREEN.01a Innovasjon med positiv miljøeffekt (grønn innovasjon), etter detaljert næring, 2020-2022» brukt.

⁶ Forklaring av næringskoder: [Næringskoder - Brønnøysundregistrene \(brreg.no\)](#). Oversikt over standard for næringsgruppering (SN): [Standard for næringsgruppering \(SN\) \(ssb.no\)](#)

⁷ [Anskaffelsesundersøkelsen | Anskaffelser.no](#)

klima- og miljøbelastning?»⁸. Antall virksomhetene har svart på dette spørsmålet for ulike innkjøpskategorier kan man se tabell 1.1 i vedlegg 4.

Andre datakilder brukt i analysen

For å kunne si noe om hvilke innkjøpskategorier som medfører størst forbruk og klimafotavtrykk er det i denne analysen blitt beregnet utslipp knyttet til forbruk i kroner. Til dette ble det brukt innkjøpsdata og data knyttet til utslippet av klimagasser for innkjøpskategoriene. For innkjøpsdata ble det brukt to ulike kilder, statsregnskapet og leverandør databasen, og for utslipps relaterte data brukte man utslippsfaktorer fra SSB.

Statsregnskapet: For utgifter fra innkjøp gjort av statlige virksomheter ble innkjøpsdata fra Statsregnskapet⁹ for 2022 benyttet. Statsregnskapet baserer seg på årlige rapporteringer fra statlige virksomheter og fagdepartement, og gir en oversikt over virksomhetenes utgifter og inntekter. For å kunne se nærmere på hva statlige virksomheter gjør av innkjøp har DFØ utarbeidet en kategorimatrise basert på typiske innkjøpskategorier og artskontoene i Statsregnskapet, se tabell 1.2 i vedlegg 4. Dette gjør det mulig å trekke ut innkjøpet fra statsregnskapet.

Leverandør databasen: Utgifter til innkjøp gjort av kommuner og fylkeskommuner er hentet fra Kommunal Rapport sin Leverandør database for 2022¹⁰. Dette er data som er hentet inn fra kommuner og fylkeskommuner og gir oversikt over alle utgiftene til virksomhetene og hvilke leverandører de er utbetalt til. I databasen har man koblet leverandørene med informasjon man kan få om dem fra enhetsregisteret, som for eksempel næringskoden til leverandøren. Disse kodene kan brukes til å gruppere utbetalingene på samme måte som grupperingen av aktørene i innovasjonsundersøkelsen.

Utslippsfaktorer fra SSB: Utslippet fra offentlige innkjøp er beregnet ved å bruke SSB sine utslippsintensiteter for klimagasser¹¹. Tabellen viser utslippsintensiteter for ulike år fordelt på næring og komponenter (typer klimagasser). I beregningene som er gjort i denne analysen blir utslipp per mill. kr produksjon i faste 2015-priser benyttet, og man ser på klimagasser i alt for året 2022. I denne dataen brukes en annen standard for inndeling av næringer enn i leverandør databasen og innovasjonsundersøkelsen, en standard som er ment for miljøregnskap¹².

Kobling av datakildene brukt i analysen

De ulike datasettene som er brukt i analysen bruker ulike kategoriseringer eller inndeling av dataen. Innovasjonsundersøkelsen, Leverandør databasen og utslippsfaktorene til SSB baserer seg på næringskoder, hvor de to førstnevnte også bruker samme standard for næringskoder. Statsregnskapet sin kategorisering tar utgangspunkt i kontoplanen til statlige virksomheter, og anskaffelsesundersøkelsen har sin egen kategorisering basert på hvor involvert innkjøpsenheten i en virksomhet er i anskaffelser innenfor ulike innkjøpskategorier.

For å kunne bruke disse datasettene i analysen ble det derfor gjennomført ulike grupperinger og koblinger for å kunne ende opp med noen tilsvarende innkjøpskategorier i alle datasettene.

⁸ Kun virksomheter som tidligere i undersøkelsen hadde svart at de var ansvarlige eller hadde innkjøpsfaglig støtte innenfor de ulike innkjøpskategoriene, fikk muligheten til å svare på spørsmålet om grønn innovasjon for de enkelte innkjøpskategoriene.

⁹ Statsregnskapet: [Statsregnskapet | Statsregnskapet \(dfo.no\)](#). Mer om innkjøpskategoriene: [Utgifter til offentlige innkjøp | DFØ \(dfo.no\)](#)

¹⁰ Kommunal Rapport sin Leverandør database: [Om kommunal rapport \(kommunal-rapport.no\)](#)

¹¹ [09298: Utslippsintensitet for klimagasser, etter næring og komponent 1990 - 2022. Statistikkbanken \(ssb.no\)](#). «Utslipp per mill. kr. produksjon (faste 2015-priser)», «Klimagasser i alt (tonn CO₂-ekvivalenter/mill kr)» for år 2022 og alle næringer, detaljert nivå

¹² [Standard for Variant av SN - Miljøregnskap \(ssb.no\)](#)

En kobling mellom anskaffelsesundersøkelsen og innovasjonsundersøkelsen ble gjort ved at man koblet næringskodene i innovasjonsundersøkelsen med innkjøpskategoriene brukt i anskaffelsesundersøkelsen. Det ble konkludert at det fantes overlapp for åtte av innkjøpskategoriene i anskaffelsesundersøkelsen, se tabell 1.3. De resterende kategoriene (konsulenttjenester og andre tjenester, kontor og administrasjon og renhold) ble vanskelig å koble til næringskoder. Noe av grunnen var at næringskodene man kunne koble innkjøpskategoriene til var på et lavere nivå i strukturen enn det innovasjonsundersøkelsen brukte, og at det ikke fantes noen åpenbare tilsvarende næringskoder. Disse er dermed utelatt fra gap-analysen.

Tabell 1.3. Innkjøpskategorier i Anskaffelsesundersøkelsen 2024 som overlapper med næringskoder brukt i innovasjonsundersøkelsen

-
1. Transport
 2. Bygg og anlegg
 3. Eiendom
 4. Helse og omsorg
 5. IKT
 6. Mat
 7. Møbler
 8. Tekstiler
-

De resterende koblingene ble brukt for å kunne si noe mer om kategoriene som ble analysert i gap-analysen. Gjennom å koble innkjøpskategoriene i statsregnskapet med kategoriene i anskaffelsesundersøkelsen sto man igjen med fire av de åtte kategoriene som det ble gjennomført en gap-analyse på (bygg og anlegg, eiendom, transport og IKT).

Utslippsfaktorene fra SSB og Leverandør databasen har en inndeling som baserer seg på næringskoder, noe som gjorde det mulig koble disse til innkjøpskategoriene som ble brukt i gap analysen på samme måte som man koblet innovasjonsundersøkelsen med anskaffelsesundersøkelsen.

Fra tidligere arbeid med utslippsfaktorer for statlig innkjøp har DFØ en kobling mellom innkjøpskategoriene i statsregnskapet og næringskoder¹³. Dette gjorde det mulig å koble statsregnskapet til utslippsfaktorene fra SSB for å beregne klimafotavtrykket fra statlig virksomheters innkjøp.

Beregninger av gapet i grønn innovasjon og utslipp fra offentlige innkjøp

I analysen har gapet blitt beregnet ved å se på prosentpoengs forskjellen mellom andelen offentlige virksomheter som etterspør grønn innovasjon og andelen leverandører som tilbyr grønn innovasjon. For å beregne dette gapet ble anskaffelsesundersøkelsen benyttet for etterspørselen og innovasjonsundersøkelsen brukt for tilbudet.

Fra anskaffelsesundersøkelsen har vi beregnet andelen (målt i prosent) som etterspør grønn innovasjon, gjennom spørsmålet «Hvor ofte etterspør dere innovasjon for å få nye varer og tjenester med lavere klima- og miljøbelastning?». Dette er beregnet ved å dele antall virksomheter som har svart «noen ganger», «ofte» eller «alltid» på spørsmålet om grønn innovasjon på totalt antall svar på spørsmålet. Dette har da gitt oss etterspørselen av grønn innovasjon for ulike virksomhetstyper fordelt på de ulike innkjøpskategoriene.

¹³ [Utslippsfaktorer for statlige innkjøp | DFØ \(dfo.no\)](https://dfo.no/utslippsfaktorer-for-statlige-innkjop)

For å beregne tilbudet av grønn innovasjon fra innovasjonsundersøkelsen har vi delt «Foretak med grønn innovasjon» på «Alle foretak». Dette har da gitt oss andelen som tilbyr grønn innovasjon innenfor de ulike innkjøpskategoriene.

Utslipp fra offentlig innkjøp ble regnet ut ved å multiplisere utgifter og utslippsfaktorene fra SSB:

$$\text{Utslipp (tonn CO2 – ekvivalenter)} = \frac{\text{Utgift til innkjøp (kr)}}{1 \text{ million}} \times \text{Utslippsintensitet} .$$

Utgifter og tilhørende utslipp ble deretter aggregert (summert) til innkjøpskategori.

Menons vurderinger av gapanalysen

Menon har vurdert en tidlig versjon av GAP-analysen. Menon mener at analysen kan hjelpe DFØ til å kvantifisere sider av grønne, innovative anskaffelser som tidligere kun har vært vurdert kvalitativt. Samtidig observerer de utfordringer knyttet til dataene, i form av hvordan variablene og resultatene kan tolkes, samt hvordan datasettene matches med hverandre. Analysen gir nyttig indikasjon på forskjeller mellom offentlig og privat sektor, men absolutte tall bør tolkes med forsiktighet. Menons vurdering er likevel at analysen kan brukes som en indikasjon på forskjeller i aktivitetsnivå mellom offentlig og privat sektor knyttet til grønn innovasjon og viser potensial for å gi DFØ et kvantitativt grunnlag for grønne og innovative anskaffelser. DFØ bør være tydelige på metodiske valg, avgrensninger og mulige konsekvenser av disse.

Styrker

- Kvantifisering av modenhetsgap gir verdifull innsikt basert på gode og troverdige datakilder med høy svarprosent
- Data om utslippsintensiteter og innkjøpsvolum viser viktigheten av ulike kategorier
- Kobling mellom modenhetsgap og utslipp gir helhetlig bilde

Utvalgte innspill som ble hensyntatt:

- Inkludering av innkjøpskategorier på eiendom samt helse og omsorg, samt fjerning av bergverksdrift og utvinning
- Utvidet tallgrunnlag for offentlig etterspørsel til å også inkludere oppdragsgivere som etterspør grønn innovasjon «noen ganger», for å få bedre samsvar med tallgrunnlaget fra leverandørsiden
- Tydelig redegjørelse for spørsmål og svaralternativer som ligger til grunn for målingen av modenhetsgap.
- Utøve forsiktighet i tolkningen av gapet: Det indikerer overordnede forskjeller i subjektive oppfattelser av etterspørsel og tilbud av innovasjon mellom privat og offentlig sektor, gapet er ikke nødvendigvis et nøyaktig mål på forskjellen
- Unngå å bruke andelen bedrifter som introduserer grønn innovasjon som mål på gapet, da dette ikke reflekterer det faktiske tilbudet av grønn innovasjon.

Begrensninger og antakelser

Det er en rekke begrensninger og forbehold som er tatt i GAP-analysen. Disse er spesielt knyttet til inndelingene i de ulike datakildene og hvordan de er koblet sammen.

I koblingen mellom de ulike datakildene er det flere antakelser som har blitt tatt når man har sett på hvilke næringskoder i noen av datasettene som omhandler det samme som innkjøpskategoriene som brukes i anskaffelsesundersøkelsen. Næringskodene er knyttet til leverandøren og viser til

dens hovedaktivitet, mens innkjøpskategoriene tar utgangspunkt i det en virksomhet skal kjøpe. I datasettene som tar utgangspunkt i næringskoder er det i stor grad tatt utgangspunkt i de to første sifrene i næringskoden. Dette kan føre til en grovere inndeling, og vil gjøre det vanskelig å koble en næringskode til kun en innkjøpskategori.

Av innkjøpskategoriene i anskaffelsesundersøkelsen er det tre kategorier som ikke er tatt med i analysen grunnet utfordringer med å koble de til de riktige næringskodene: konsulenttjenester, kontor og administrasjon, og renholdstjenester.

Denne begrensingen får også følger når vi ser på innkjøpsvolumet til offentlige virksomheter. Det gjøres store mengder anskaffelser innenfor disse tre kategoriene, spesielt konsulenttjenester i statlige virksomheter, noe som betyr at disse innkjøpene ikke er med videre i denne analysen. Det er også flere av næringskodene som er med i innovasjonsundersøkelsen hvor det ble besluttet at det ikke var mulig å koble dem til noen av innkjøpskategoriene i anskaffelsesundersøkelsen, og noen næringskoder det offentlige kjøper fra som ikke er med i innovasjonsundersøkelsen. Alt dette gjør at det er store mengder av innkjøpsvolumet fra kommuner, fylkeskommuner og statlige virksomheter som ikke er tatt med i analysen. Dette vil i størst grad påvirke beregningene vi gjør knyttet til utslippet fra innkjøpet.

Utfordringen med å koble datakildene sammen kan også ha påvirket andelene av tilbydere som kan tilby grønn innovasjon. Det er flere av næringskodene i innovasjonsundersøkelsen som ikke har en en-til-en kobling til innkjøpskategoriene. Avhengig av hvor mange av virksomhetene innenfor disse næringskodene som driver med grønn innovasjon kan dette ha ført til en under- eller overestimering av tilbudet på grønn innovasjon.

Det ble også gjort individuelle vurderinger på to av kategoriene i anskaffelsesundersøkelsen etter innspill fra Menon: eiendom og helse og omsorg. Disse ble da tatt med inn i analysen som er gjennomført. En utfordring som følger av å ta disse med er at store deler av innkjøpet som gjøres innenfor helse og omsorg ikke blir fanget opp i dataen som brukes i denne analysen. Det er også en utfordring å skille ut innkjøpet i helse og omsorgssektoren i dataen som brukes i denne analysen fra de andre innkjøpene, i stor grad grunnet utfordringer knyttet til å identifisere næringskoder som er relevante for helse- og omsorgssektoren. Dette fører til at det kan virke som om innkjøpet, og fra disse utslippene, er veldig små innenfor denne kategorien sammenlignet med de andre. I Helsedirektoratet sin rapport om klimagassutslipp fra helse- og omsorgssektoren¹⁴ er det estimert at totalt utslipp fra spesialisthelsetjenesten er ca. 1,3 million tonn CO₂-ekvivalenter, og for kommunale helse- og omsorgstjenester er det estimert til ca. 1,3 million tonn CO₂-ekvivalenter. Videre er ikke hele helse- og omsorgssektoren representert i dataene fra anskaffelsesundersøkelsen. Det kommer av at de ikke har svart på undersøkelsen eller at de havner under virksomhetstypen offentlige foretak og selskap. Konsekvensen av dette er at etterspørselen vi måler innenfor denne kategorien i stor grad er tatt utgangspunkt i kommunale helse- og omsorgstjenester, og at spesialisthelsetjenester ikke er godt representert. Dette vil påvirke hvordan man tolker resultatene og mulige tiltak innenfor denne kategorien/ sektoren.

Bakgrunnsdataen som brukes for å beregne gapet er basert på to spørreundersøkelser: anskaffelsesundersøkelsen og innovasjonsundersøkelsen. Disse er to helt separerte undersøkelser som sendes ut til to helt ulike grupper virksomheter. Dette betyr at spørsmålene som vi har tatt utgangspunkt i har ulike ordlyder. Der anskaffelsesundersøkelsen undersøker hvor ofte virksomhetene etterspør grønn innovasjon med spørsmålet, spør innovasjonsundersøkelsen om foretakene har introdusert grønn innovasjon og om miljøfordelen var for foretaket selv eller for kundene/sluttbrukerne. Vi anser disse to ulike spørsmålene til å gi oss et representativt svar på hva som etterspørres (anskaffelsesundersøkelsen) og hva som tilbuds (innovasjonsundersøkelsen) selv

¹⁴ [Klimagassutslipp fra helse- og omsorgssektoren - Helsedirektoratet](#)

om de har ulik ordlyd. I analysen har man ikke tatt hensyn til om hvor stor miljøfordelene var, verken på etterspørsels- eller tilbudssiden.

Selv om ordlyden er forskjellig, definerer de to undersøkelsene grønn innovasjon relativt likt:

- 1) Anskaffelsesundersøkelsen: Innovasjon for å få nye varer og tjenester med lavere klima- og miljøbelastning
- 2) Innovasjonsundersøkelsen: Innovasjon med positiv påvirkning på miljøet i forhold til tidligere produkter og prosesser, eller i forhold til andre produkter tilgjengelig på markedet. Mer direkte etterspørres innovasjoner med diverse miljøfordeler.

Begge undersøkelsene er basert på selvrapporing, noe som alltid har en risiko for å være mindre presist enn mer objektive mål. Dette betyr at det vil finnes naturlig variasjon i tolkningsgrunnlag og hva ulike offentlige virksomheter og leverandører har valgt å inkludere på de ulike svaralternativene. Gitt antall besvarelser er det likevel festet tiltro til at undersøkelsene i sum gir et godt innblikk i grad av etterspørsel og tilbud på tvers av innkjøpskategorier og virksomhetstyper.

Geografiske variasjoner er ikke hensyntatt i denne analysen. Der tall på landsbasis rapporterer høy grad av offentlig etterspørsel og lav grad av tilgjengelig grønn innovasjon i næringslivet, utelukker det eksempelvis ikke at tilbud og etterspørsel i en region kan være vesentlig annerledes.

Videre er tilbud av grønn innovasjon rapportert som et tall på andel bedrifter i markedet som tilbyr grønn innovasjon. Det utelukker derfor ikke at det faktisk kan finnes meget innovative og bærekraftige løsninger (og grønnere enn hva som etterspørres) tilgjengelige for offentlige oppdragsgivere, selv om utbredelsen/ konkurransesituasjonen er dårlig.

Resultater

GAP-analysen avdekker at gapet mellom det etterspørsel og tilbudet av grønn innovasjon innen offentlige anskaffelser varierer mellom innkjøpskategoriene og når vi ser på de ulike virksomhetstypene i offentlig sektor.

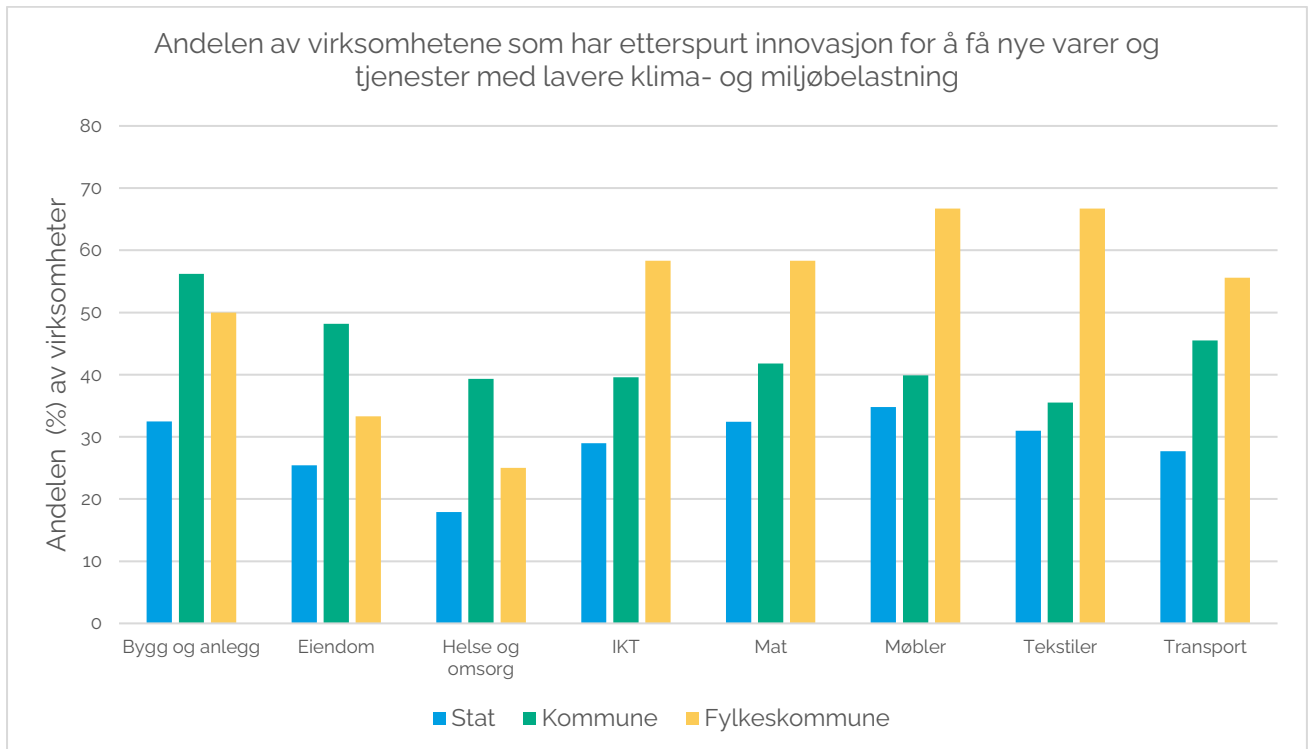
Når vi ser på offentlige virksomheter samlet er det enkelte innkjøpskategorier som skiller seg ut ved at man ser vesentlige gap mellom etterspørsel og tilbud (bygg og anlegg, møbler). Vi ser også at for flere av innkjøpskategoriene som det har blitt sett på er det ikke store gap mellom etterspørsel og tilbud av grønn innovasjon (for 4 av 8 innkjøpskategorier er gapet på under 5 prosentpoeng, tabell 2.1).

Ser man nærmere på de ulike virksomhetstypene (statlig virksomhet, kommune og fylkeskommune), kommer det frem klare forskjeller i analysen. Dette gjelder både med tanke på gapene i seg selv, men også gapene sett i betraktning av innkjøpsvolum og estimert utslipp. Det er her vi kan avdekke områder med potensial for forbedring og eventuelle tiltak.

Det er variasjon i hvor stor grad ulike typer offentlige virksomheter etterspør grønn innovasjon innenfor de ulike innkjøpskategoriene. Blant kommunene etterspørres grønn innovasjon i størst grad innen bygg og anlegg, etterfulgt av eiendom og transport. Bygg og anlegg er samtidig en av de innkjøpskategoriene som har lavest andel av tilbydere av grønn innovasjon. Dette fører til at denne innkjøpskategorien blir den med størst gap i etterspørsel og tilbud for kommunene.

Fylkeskommunene er den virksomhetstypen som i størst grad etterspør grønn innovasjon i det offentlige innenfor flest innkjøpskategorier (de har høyest andel som etterspør grønn innovasjon i 5 av 8 innkjøpskategorier). De etterspør grønn innovasjon i størst grad innenfor møbler og tekstiler. Tekstiler har en lav andel leverandører av grønn innovasjon, og det største gapet finner man derfor her.

Statlige virksomheter etterspør grønn innovasjon i mye mindre grad enn kommune og fylkeskommune. Under 35 % av statlige virksomheter svarer at de etterspør grønn innovasjon i samtlige av innkjøpskategoriene. Dette er lavere enn tilbudet av grønn innovasjon i alle kategorier. Faktisk etterspør statlige aktører grønn innovasjon i halvparten så liten grad som kommune eller fylkeskommune i kategoriene helse og omsorg, IKT, mat, møbler, tekstiler og transport. Kategorien som har mest etterspørsel etter grønn innovasjon er møbler, likt som fylkeskommunene. Siden møbler er den innkjøpskategorien som har størst andel virksomheter som tilbyr grønn innovasjon, er det her det er størst gap for statlige virksomheter, til tross for at det er innkjøpskategorien med størst andel som etterspør grønn innovasjon.



Figur 2.1. Andelen av virksomhetene som oppgir i anskaffelsesundersøkelsen 2024 å ha etterspurt innovasjon for å få nye varer og tjenester med lavere klima- og miljøbelastning.

Størst gap i bygg og anlegg og møbler for offentlige sektor som helhet

Offentlig sektor sett under ett har størst gap mellom etterspørsel og tilbud innenfor bygg og anlegg, der etterspørselen etter grønn innovasjon er høyere enn tilbudet (tabell 2.1). Innenfor denne kategorien er andelen som rapporterer at de etterspør grønn innovasjon 16,5 prosentpoeng høyere enn andelen virksomheter i næringslivet som rapporterer å ha introdusert innovasjoner med miljøfordeler. Dette er også den innkjøpskategorien som har størst utslipp knyttet til anskaffelser. Møbler er den kategorien hvor vi ser det nest største gapet mellom etterspørsel og tilbud av grønn innovasjon, men innenfor denne kategorien er det tilbudet som er større enn etterspørselen. Tilbudet er 13 prosentpoeng høyere enn etterspørselen.

Samlet sett er etterspørselen etter grønn innovasjon lavest innen kategorien helse og omsorg, som også er innkjøpskategorien som har lavest andel tilbydere av grønn innovasjon. I kapittelet om begrensninger og antakelser har vi skrevet mer om begrensningene i dataen knyttet til denne kategorien, og hvordan tallene kan virke små i denne analysen og at vi antar at de i realiteten er vesentlig større.

Tabell 2.1. Gap mellom modenhet på etterspørsel og tilbud av grønn innovasjon (GI) per innkjøpskategori, med utgifter og utslipp, for hele offentlig sektor.

*Se under tabell for forklaring av kolonnene

Innkjøpskategori	Andel offentlige som etterspør GI ¹	Andel som tilbyr GI ²	Utgift (mill. kr.) ³	Utslipp (tonn CO ₂ e) ⁴	Gap (tilbud - etterspørsel) ⁵
Bygg og anlegg	51.2	34.7	150 020.1	434 657.2	-16.5
Eiendom	40.8	41.5	50 966.5	305 553.7	0.8
Helse og omsorg	35.7	28.6	1.1	58.4	-7.1
IKT	36.1	36.2	17 502.9	789.9	0.1
Mat	39.8	36.8	1 573.0	4 444.3	-2.9
Møbler	39.0	52.0	40.1	29.2	13.0
Tekstiler	36.1	37.3	62.9	39.1	1.3
Transport	40.4	34.8	38 682.7	1 149 342.0	-5.6

Forklaring av variabler i tabellen (Tabell 2.1):

1. Andel offentlige virksomheter som har svart «noen ganger», «ofte» eller «alltid» på spørsmålet «Hvor ofte etterspør dere innovasjon for å få nye varer og tjenester med lavere klima- og miljøbelastning?» fra anskaffelsesundersøkelsen.
2. Andel foretak i næringslivet som har introdusert innovasjon med miljøfordel (grønn innovasjon (GI)), av totalt antall foretak (innovasjonsundersøkelsen)
3. Kostnader til offentlige innkjøp i millioner kroner
4. Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) forbundet med offentlige innkjøp.
5. Differansen mellom andel som tilbyr grønn innovasjon og andel offentlige virksomheter som etterspør grønn innovasjon.

Høy etterspørsel etter grønn innovasjon i bygg og anlegg blant kommuner

Hos kommunene ser vi mye av det samme som når vi ser på offentlige virksomheter samlet. Bygg og anlegg er den innkjøpskategorien hvor vi finner størst gap mellom tilbud og etterspørsel av grønn innovasjon (tabell 2.2, figur 2.2). Her er andelen som rapporterer at de etterspør grønn innovasjon 21,5 prosentpoeng høyere enn andelen virksomheter som har hatt en grønn innovasjon i næringslivet.

Vi ser også at møbler er den kategorien hvor vi ser det nest største gapet, men at her er det tilbudet som er større enn etterspørselen. Dette er likt som når vi ser på offentlige virksomheter samlet. Næringslivets modenhet på levering av grønn innovasjon er 12,1 prosentpoeng høyere enn offentlige virksomheters rapporterte etterspørsel.

Eiendom er den innkjøpskategorien som har størst utslipp knyttet til anskaffelser hos kommuner. Her etterspør offentlige virksomheter grønn innovasjon i noe høyere grad enn det næringslivet leverer, med et gap på 6,7 prosentpoeng i favør offentlig etterspørsel.

Kategorien hvor kommuner i minst grad etterspør grønn innovasjon er tekstiler. Her er tilbudet av grønne innovative løsninger også ganske lav, samtidig som innkjøpsvolum og utslipp er meget begrenset sammenlignet med bygg og anlegg, og eiendom.

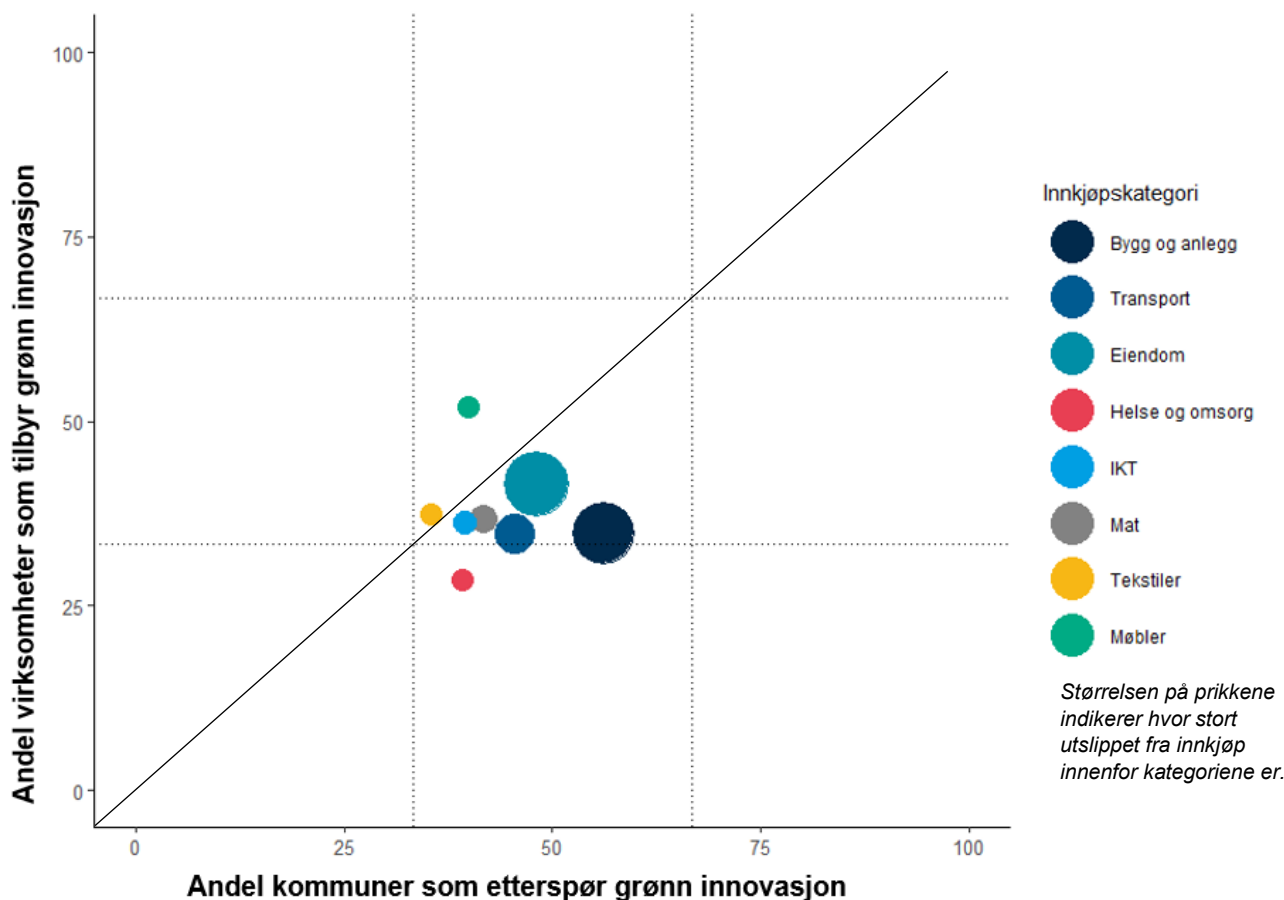
Tabell 2.2. Gap mellom modenhet på etterspørsel og tilbud av grønn innovasjon (GI) per innkjøpskategori, med utgifter og utslipp, for kommuner.

*Se under tabell for forklaring av kolonnene

Innkjøpskategori	Andel kommuner som etterspør GI ¹	Andel som tilbyr GI ²	Utgift (mill. kr.) ³	Utslipp (tonn CO ₂ e) ⁴	Gap (tilbud - etterspørsel) ⁵
Bygg og anlegg	56.2	34.7	59 062.20	187 395.60	-21.5
Eiendom	48.2	41.5	15 064.97	215 902.80	-6.7
Helse og omsorg	39.3	28.6	0.54	27.72	-10.7
IKT	39.6	36.2	7 028.70	278.39	-3.3
Mat	41.8	36.8	1 361.79	3 518.93	-4.9
Møbler	39.9	52.0	34.48	25.12	12.1
Tekstiler	35.5	37.3	55.15	34.33	1.8
Transport	45.5	34.8	2 461.06	34 287.84	-10.7

Forklaring av variabler i tabellen

1. Andel kommuner som har svart «noen ganger», «ofte» eller «alltid» på spørsmålet «Hvor ofte etterspør dere innovasjon for å få nye varer og tjenester med lavere klima- og miljøbelastning?» fra anskaffelsesundersøkelsen.
2. Andel foretak i næringslivet som har introdusert innovasjon med miljøfordel (grønn innovasjon (GI)), av totalt antall foretak (innovasjonsundersøkelsen)
3. Kostnader til offentlige innkjøp i millioner kroner i kommuner
4. Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) forbundet med offentlige innkjøp fra kommuner.
5. Differansen mellom andel som tilbyr grønn innovasjon og andel kommuner som etterspør grønn innovasjon.



Figur 2.2: Gap i etterspørsel og tilbud av grønn innovasjon for kommuner, fordelt på innkjøpskategorier. Størrelse på prikkene indikerer størrelsen på utslipp fra innkjøp i kategorien. Hvis prikken ligger til venstre for den diagonale linjen er tilbudet høyere enn etterspørselen, og man har et gap i etterspørsel. Hvis prikken ligger til høyre for den diagonale linjen er etterspørselen høyere enn tilbudet, og man har et gap i tilbudet. Desto nærmere den diagonale linjen en prikk ligger desto mindre er gapet mellom tilbud og etterspørsel.

Fylkeskommunene flinkest i klassen

Fylkeskommunene rapporterer i anskaffelsesundersøkelsen å i større grad etterspørre grønn innovasjon enn resten av offentlig sektor innenfor flere av innkjøpskategoriene. I de fleste kategoriene etterspørres grønn innovasjon i større grad enn andel i markedet som rapporterer å tilby dette. Størst gap er det i innkjøpskategorien tekstiler (tabell 2.3, figur 2.3). Her er andelen som rapporterer at de etterspør grønn innovasjon i noen grad, ofte eller alltid nesten 30 prosentpoeng høyere enn andelen som rapporterer å ha introdusert grønn innovasjon i næringslivet.

Innkjøpskategorien eiendom er den kategorien hvor gapet er størst når tilbudet av grønn innovasjon er høyere enn etterspørselen. Næringslivets tilbud av grønn innovasjon er her 8,2 prosentpoeng høyere enn offentlige virksomheters etterspørsel.

Bygg og anlegg er den innkjøpskategorien med størst utslipp knyttet til anskaffelser. Her er andelen fylkeskommuner som etterspør grønn innovasjon 15,3 prosentpoeng større enn andelen av markedet som tilbyr grønn innovasjon.

Fylkeskommuner etterspør grønn innovasjon minst innen helse og omsorg. Dette er også den kategorien som har lavest andel tilbydere av grønn innovasjon. Helse og omsorg er også den kategorien som har lavest utgifter til anskaffelser.

Fylkeskommunene er den minste grupperingen av virksomhetstyper på etterspørselssiden med kun 12 respondenter på anskaffelsesundersøkelsen. Dette er riktignok en stor svarprosent for fylkeskommunene samlet, men størrelsesforholdet mellom denne gruppen, de andre virksomhetstypene og leverandørene er ganske stort.

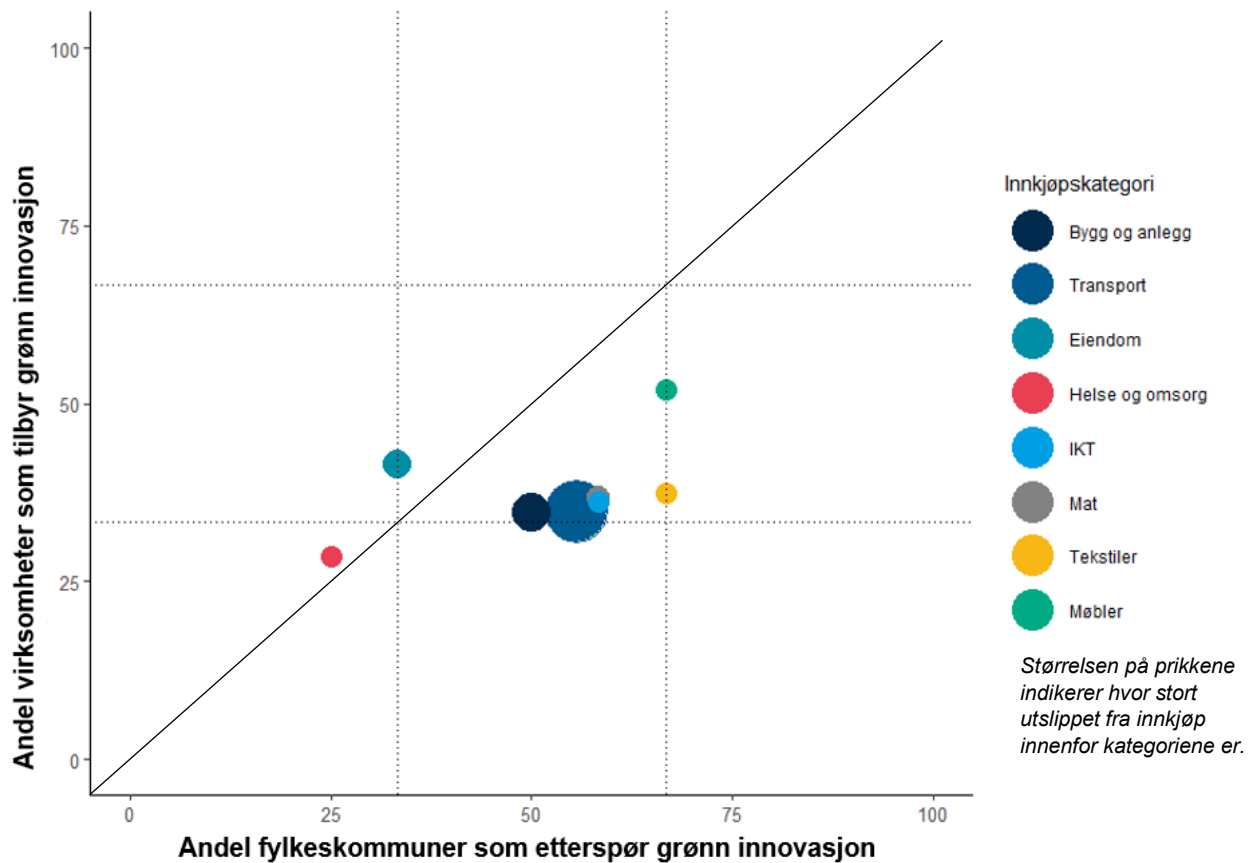
Tabell 2.3. Gap mellom modenhet på etterspørsel og tilbud av grønn innovasjon (GI) per innkjøpskategori, med utgifter og utslipp, for fylkeskommuner.

*Se under tabell for forklaring av kolonnene

Innkjøpskategori	Andel fylkeskommuner som etterspør GI ¹	Andel som tilbyr GI ²	Utgift (mill. kr.) ³	Utslipp (tonn CO2e) ⁴	Gap (tilbud - etterspørsel) ⁵
Bygg og anlegg	50.0	34.7	25 070.70	84 797.46	-15.3
Eiendom	33.3	41.5	1 448.22	15 159.56	8.2
Helse og omsorg	25.0	28.6	0.60	30.69	3.6
IKT	58.3	36.2	952.08	39.46	-22.1
Mat	58.3	36.8	211.17	925.37	-21.5
Møbler	66.7	52.0	5.64	4.11	-14.7
Tekstiler	66.7	37.3	7.75	4.82	-29.4
Transport	55.6	34.8	15 214.93	491 700.60	-20.7

Forklaring av variabler i tabellen

1. Andel fylkeskommuner som har svart «noen ganger», «ofte» eller «alltid» på spørsmålet «Hvor ofte etterspør dere innovasjon for å få nye varer og tjenester med lavere klima- og miljøbelastning?» fra anskaffelsesundersøkelsen.
2. Andel foretak i næringslivet som har introdusert innovasjon med miljøfordel (grønn innovasjon (GI)), av totalt antall foretak (innovasjonsundersøkelsen)
3. Kostnader til offentlige innkjøp i millioner kroner i fylkeskommuner
4. Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter) forbundet med offentlige innkjøp fra fylkeskommuner.
5. Differansen mellom andel som tilbyr grønn innovasjon og andel fylkeskommuner som etterspør grønn innovasjon.



Figur 2.3: Gap i etterspørsel og tilbud av grønn innovasjon for fylkeskommuner, fordelt på innkjøpskategorier. Størrelse på prikkene indikerer størrelsen på utslipp fra innkjøp i kategorien. Hvis prikken ligger til venstre for den diagonale linjen er tilbudet høyere enn etterspørselen, og man har et gap i etterspørsel. Hvis prikken ligger til høyre for den diagonale linjen er etterspørselen høyere enn tilbudet, og man har et gap i tilbudet. Desto nærmere den diagonale linjen en prikk ligger desto mindre er gapet mellom tilbud og etterspørsel.

Statlige virksomheter

Statlige virksomheter etterspør grønn innovasjon i mindre grad enn både kommuner og fylkeskommuner. Dette fører med seg at tilbudet av grønn innovasjon fra markedet er høyere enn etterspørsel fra statlige virksomheter, for alle innkjøpskategoriene.

Størst gap i andel virksomheter som etterspør grønn innovasjon og leverandører som tilbyr grønn innovasjon er for innkjøpskategorien møbler (Tabell 2.4). Her er andelen som rapporterer at de etterspør grønn innovasjon ca. 17 prosentpoeng lavere enn andelen virksomheter som har hatt en grønn innovasjon i næringslivet. På grunn av vansker med å koble statsregnskapet med næringskodene finnes det ikke innkjøpstall for denne kategorien som kan si noe om innkjøpsvolum og utslipp.

Som for fylkeskommunene er det lavest andel virksomheter som etterspør grønn innovasjon innen kategorien helse og omsorg. En mulig forklaring på dette kan være mangelen på data innenfor denne sektoren, da helseforetak ikke er inkludert i tallmaterialet.

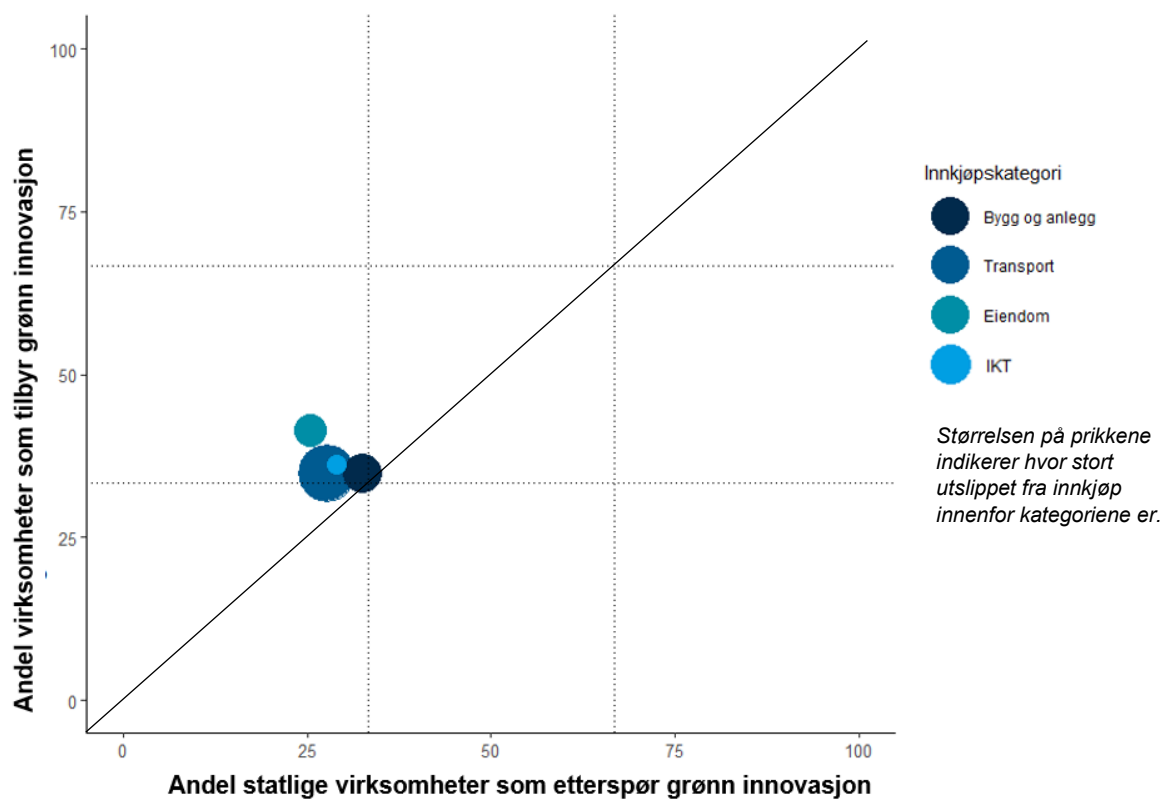
Tabell 2.4. Gap mellom modenhet på etterspørsel og tilbud av grønn innovasjon (GI) per innkjøpskategori, med utgifter og utslipp, for statlige virksomheter.

*Se under tabell for forklaring av kolonnene

Innkjøpskategori	Andel statlige virksomheter som etterspør GI ¹	Andel som tilbyr GI ²	Utgift (mill. kr.) ³	Utslipp (tonn CO ₂ e) ⁴	Gap (tilbud - etterspørsel) ⁵
Bygg og anlegg	32.5	34.7	65 887.17	162 464.1	2.2
Transport	27.7	34.8	21 006.68	623 354.0	7.1
Eiendom	25.4	41.5	34 453.32	74 491.4	16.1
Helse og omsorg	17.9	28.6	NA	NA	10.7
Mat	32.4	36.8	NA	NA	4.4
Tekstiler	31.0	37.3	NA	NA	6.3
Møbler	34.8	52.0	NA	NA	17.2
IKT	29.0	36.2	9 522.13	475.03	7.3

Forklaring av variabler i tabellen

1. Andel statlige virksomheter som har svart «noen ganger», «ofte» eller «alltid» på spørsmålet «Hvor ofte etterspør dere innovasjon for å få nye varer og tjenester med lavere klima- og miljøbelastning?» fra anskaffelsesundersøkelsen.
2. Andel foretak i næringslivet som har introdusert innovasjon med miljøfordel (grønn innovasjon (GI)), av totalt antall foretak (innovasjonsundersøkelsen)
3. Kostnader til offentlige innkjøp i millioner kroner i statlige virksomheter
4. Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) forbundet med offentlige innkjøp fra statlige virksomheter.
5. Differansen mellom andel som tilbyr grønn innovasjon og andel statlige virksomheter som etterspør grønn innovasjon.



Figur 2. 4: Gap i etterspørsel og tilbud av grønn innovasjon for statlige virksomheter, fordelt på innkjøpskategorier. Størrelse på prikkene indikerer størrelsen på utslipp fra innkjøp i kategorien. Hvis prikken ligger til venstre for den diagonale linjen er tilbudet høyere enn etterspørselen, og man har et gap i etterspørsel. Hvis prikken ligger til høyre for den diagonale linjen er etterspørselen høyere enn tilbudet, og man har et gap i tilbudet. Desto nærmere den diagonale linjen en prikk ligger desto mindre er gapet mellom tilbud og etterspørsel. I denne figuren er kun innkjøpskategoriene som vi har beregnet utgifter og utslipp for tatt med.

Konklusjon

GAP-analysen av grønn innovasjon i offentlige anskaffelser avdekker moderate forskjeller mellom etterspørsel og tilbud innen de fleste innkjøpskategoriene. Resultatene viser at offentlig sektor, med noen unntak, i stor grad etterspør grønn innovasjon på et nivå som reflekterer markedets evne til å levere. Dette kan tyde på at der løsninger etterspørres så vil markedet kunne levere.

Offentlig sektor sett under ett har det største gapet i modenhet innen innkjøpskategorien bygg og anlegg, der andelen som etterspør grønn innovasjon er 16,5 prosentpoeng høyere enn andelen virksomheter i næringslivet som rapporterer å ha introdusert innovasjoner med miljøfordeler. Dette er også den innkjøpskategorien som har størst utslipp knyttet til anskaffelser. Her burde det jobbes aktivt med markedet for å bedre forstå hvorfor og hva som skal til for at de bærekraftige løsningene uteblir. Manglende betalingsvilje for den høyere prislappen på grønne løsninger er en av forklaringsfaktorene avdekket i Menons kvalitative dypdykk av gap-analysen. Transport er en annen innkjøpskategori hvor tilbud av grønn innovasjon virker å være noe lavere enn etterspørsel.

I den andre retningen er gapet størst for innkjøpskategorien møbler, der næringslivets modenhet på levering av grønn innovasjon er 13 prosentpoeng høyere enn offentlige virksomheters (manglende) etterspørsel etter innovative løsninger. Her må det jobbes med offentlige oppdragsgivere for å gjøre de oppmerksom på tilbudet i markedet og synliggjøring av bærekraftsfordelene.

Det er også store forskjeller mellom virksomhetstypene. Statlig sektor rapporterer å i mindre grad enn kommuner og fylkeskommuner etterspørre grønn innovasjon. Fylkeskommunene er best i klassen. Her er i tillegg til bygg og anlegg og transport etterspørselen også høy i kategoriene IKT, mat, møbler og tekstiler. Her vil det sannsynligvis ligge læringspunkter for resten av offentlig sektor.

Utvalgte anbefalinger

1. **Kategori-/sektorsatsinger:** Bygg og anlegg og transport har vært gjenstand for sektorsatsinger på grønne løsninger i offentlig sektor¹⁵. Dette virker å ha positiv effekt på etterspørsel og prioritering av grønne løsninger og burde vurderes også for andre innkjøpskategorier med store innkjøpsvolum og utslipp.
2. **Tiltak for å bedre tilbudet av grønn innovasjon innen bygg og anlegg:** Det offentlige virkemiddelapparatet og offentlige innkjøpere burde vurdere tiltak for å stimulere markedet for grønne løsninger i bygg og anlegg. Dette kan inkludere tidlig involvering i prosjekter, økt dialog med leverandører, tydeligere premiering/vektlegging av grønn innovasjon i anskaffelsene, og utvikling av insentiver for å drive frem grønn innovasjon i sektoren.
3. **Styrke etterspørsel av grønn innovasjon fra statlig sektor:** Statlig sektor rapporterer å etterspørre grønn innovasjon i lavere grad enn kommuner og fylkeskommuner, men står for et stort innkjøpsvolum. Etterspørsel fra statlige oppdragsgivere burde styrkes. Her burde det hentes læringspunkter fra kommunal og fylkeskommunal sektor.
4. **Øke oppmerksomheten på grønne innovasjoner i helse og omsorg:** Det er et potensial for å øke utviklingen og etterspørselen av grønne innovative løsninger i helse- og omsorgssektoren. Her kan det være nødvendig med økt bevisstgjøring og insentiver for både innkjøpere og leverandører¹⁶.

¹⁵ Utslippsfrie byggeplasser mfl. [Utslippsfrie bygge- og anleggsplasser | Anskaffelser.no](https://www.anskaffelser.no)

¹⁶ Tallene i denne analysen beregner klimafotavtrykket til offentlige anskaffelser innenfor denne innkjøpskategorien til 58,4 tonn CO₂-ekv, noe som gir et misvisende bilde grunnet mangler i datagrunnlaget. [Helsedirektoratet sin rapport om klimagassutslipp fra helse- og omsorgssektoren](#)¹⁶ anslår de at klimagassutslippet fra spesialisthelsetjenesten, kommunale helse- og omsorgstjenester og den sentrale helseforvaltningen til å være på 2,7 millioner tonn CO₂-ekv.

5. **Synliggjøring av markedstilbudet innen møbelkategorien:** Offentlige oppdragsgivere må gjøres mer oppmerksomme på de grønne løsningene som allerede eksisterer i møbelmarkedet. Dette kan bidra til å redusere gapet mellom tilbud og etterspørsel.
6. **Kapasitetsbygging og kompetanseutvikling:** For å sikre at offentlige oppdragsgivere er i stand til å etterspørre innovative grønne løsninger på en effektiv måte, bør det satses på kompetansetiltak for bestillersiden¹⁷. Det bør settes søkelys på opplæring i hvordan grønne anskaffelser kan innlemmes i strategiske innkjøpsprosesser.

Disse anbefalingene burde vurderes i arbeidet med anbefalinger og tiltak i revidert handlingsplan for grønne og innovative anskaffelser. Vi er, slik også påpekt av Menon, bevisste på at resultatene i GAP-analysen ikke må brukes ukritisk og vil heller ikke være eneste datagrunnlag for anbefalingene i revidert plan.

¹⁷ DFØ har i 2025 lansert et komplett kompetanseprogram i tre nivåer for innkjøpere og andre, inkludert e-læringskurs.

Vedlegg 1 kobling mellom næringskoder og innkjøpskategorier

Kobling mellom næringskoder på Nivå 2 mellom fullstendig liste, de som er i innovasjonsundersøkelsen (IU) og innkjøpskategoriene. Tomme celler i innkjøpskategorier for de næringskodene som ikke ble kategorisert. Ikke i IU indikerer næringer som ikke er dekket av innovasjonsundersøkelsen.

Nivå1	Nivå 2 ID	Innovasjonsundersøkelsen	Innovasjonsundersøkelsen, næringsnavn	Innkjøpskategori
A	01	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
A	02	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
A	03	A03	Fiske, fangst og akvakultur	Mat
B	05	B05-B09	Bergverksdrift og utvinning	
B	06	B05-B09	Bergverksdrift og utvinning	
B	07	B05-B09	Bergverksdrift og utvinning	
B	08	B05-B09	Bergverksdrift og utvinning	
B	09	B05-B09	Bergverksdrift og utvinning	
C	10	C10	Produksjon av nærings- og nytelsesmidler	Mat
C	11	C11	Produksjon av drikkevarer	Mat
C	12	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
C	13	C13	Produksjon av tekstiler	Tekstiler
C	14	C14	Produksjon av klær	Tekstiler
C	15	C15	Produksjon av lær og lærvarer	
C	16	C16	Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	Bygg og anlegg
C	17	C17	Produksjon av papir og papirvarer	
C	18	C18	Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	
C	19	C19-C20	Petroleums-, kullvare- og kjemiskindustri	
C	20	C19-C20	Petroleums-, kullvare- og kjemiskindustri	
C	21	C21	Produksjon av farmasøytiske råvarer og preparater	Helse og omsorg
C	22	C22	Produksjon av gummi- og plastprodukter	
C	23	C23	Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	
C	24	C24	Produksjon av metaller	
C	25	C25	Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	
C	26	C26	Produksjon av datamaskiner og elektroniske og optiske produkter	IKT
C	27	C27	Produksjon av elektrisk utstyr	
C	28	C28	Produksjon av maskiner og utstyr til generell bruk, ikke nevnt annet sted	
C	29	C29	Produksjon av motorvogner og tilhengere	Transport
C	30	C30	Produksjon av andre transportmidler	Transport
C	31	C31	Produksjon av møbler	Møbler

C	32	C32	Annen industriproduksjon	
C	33	C33	Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	
D	35	D35	Elektrisitet-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	Eiendom
E	36	E36-E39	Vann, avløp og renovasjon	Eiendom
E	37	E36-E39	Vann, avløp og renovasjon	Eiendom
E	38	E36-E39	Vann, avløp og renovasjon	Eiendom
E	39	E36-E39	Vann, avløp og renovasjon	Eiendom
F	41	F41-F43	Bygge- og anleggsvirksomhet	Bygg og anlegg
F	42	F41-F43	Bygge- og anleggsvirksomhet	Bygg og anlegg
F	43	F41-F43	Bygge- og anleggsvirksomhet	Bygg og anlegg
G	45	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
G	46	G46	Agentur- og engroshandel, unntatt med motorvogner	
G	47	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
H	49	H49-H53	Transport og lagring	Transport
H	50	H49-H53	Transport og lagring	Transport
H	51	H49-H53	Transport og lagring	Transport
H	52	H49-H53	Transport og lagring	Transport
H	53	H49-H53	Transport og lagring	Transport
I	55	I55	Overnattingsvirksomhet	
I	56	I56	Serveringsvirksomhet	Mat
J	58	J58	Forlagsvirksomhet	
J	59	J59	Film-, video- og fjernsynsprogramproduksjon, utgivelse av musikk- og lydopptak	
J	60	J60	Radio- og fjernsynskringkasting	
J	61	J61	Telekommunikasjon	IKT
J	62	J62	Tjenester tilknyttet informasjonsteknologi	IKT
J	63	J63	Informasjonstjenester	IKT
K	64	K64-K66	Finansiering og forsikring	
K	65	K64-K66	Finansiering og forsikring	
K	66	K64-K66	Finansiering og forsikring	
L	68	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
M	69	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
M	70	M70	Hovedkontortjenester, administrativ rådgivning	
M	71	M71	Arkitektvirksomhet og teknisk konsulentvirksomhet, og teknisk prøving og analyse	Bygg og anlegg
M	72	M72	Forskning og utviklingsarbeid	
M	73	M73	Annonse- og reklamevirksomhet og markedsundersøkelser	
M	74	M74	Annen faglig, vitenskapelig og teknisk virksomhet	
M	75	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
N	77	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU

N	78	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
			Reisebyrå- og reisearrangørvirksomhet og tilknyttede tjenester	
N	79	N79		
N	80	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
N	81	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
			Annen forretningsmessig tjenesteyting	
N	82	N82		
O	84	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
P	85	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
Q	86	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
Q	87	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
Q	88	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
R	90	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
R	91	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
R	92	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
R	93	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
S	94	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
S	95	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
S	96	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
T	97	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU
U	99	Ikke i IU	Ikke i IU	Ikke i IU

Vedlegg 2 Oversikt over endringer etter kommentarer fra Menon

DFØ gjennomførte en foreløpig GAP-analyse som konsulenter fra Menon ga innspill på. Disse innspillene har vært grunnlag for de reviderte analysene som foreligger i denne rapporten, med følgende endringer:

- «noen ganger» er inkludert, i tillegg til «ofte» og «alltid», i svar fra Anskaffelsesundersøkelsen
- Endringer i koblinger mellom kategorier
 - B05-09 Bergverksdrift og utvinning er ikke koblet med noen lenger
 - C21 Produksjon av farmasøytiske råvarer og preparater er koblet med Helse og Omsorg
 - D35 Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning er koblet til eiendom
 - E35-E39 Vann, avløp og renovasjon er koblet til eiendom
- Komme og fylkeskommune vises separat i figurer

Menon anbefaler også å koble M73 Annonse- og reklamevirksomhet og markedsundersøkelser med Konsulenttjenester og administrasjon, men dette vurderes som unøyaktig og er ikke gjort i analysen.

Vedlegg 3 Resultater

Tabell 1.1. Innkjøpskategorier i Anskaffelsesundersøkelsen 2024, og antall svar fra de ulike virksomhetstypene innenfor de ulike innkjøpskategoriene

Innkjøpskategorier	Fylkeskommune	Kommune	Statlig virksomhet
Konsulenttjenester	12	168	123
Kontor og adm.	12	164	112
IKT	12	144	107
Møbler	12	158	112
Renholdstjenester	9	101	103
Transport	9	134	65
Mat	12	158	74
Bygg og anlegg	10	153	40
Eiendom	9	139	63
Tekstil	12	138	58
Helse og omsorg	8	163	28

Tabell 1.2. Innkjøpskategorier fra Statsregnskapet

1. Frakt og annen transport
2. Bygg og anlegg
3. Eiendom
4. IKT
5. Konsulenttjenester og andre fremmede tjenester
6. Kontor, administrasjon og diverse
7. Persontransport og reise
8. Kompetanse og personal